

Extra/Zöldoldal

TISZTA FEJLE

GM-mumus

Utóvédharc. Ilyesmí jellemzi a magyar GMO-ellenes törekvéseket. Jóllehet a finn támogatásnak köszönhetően hétfőn még nem szavaz az unió a génmódosított növények honi termesztési tilalmáról, ám ez csak elnapolást jelent, és az erőviszonyok hosszú távon semmiképpen nem az öko-gazdáknak és támogatóknak kedveznek.

A minap Európa még teljes egészében elutasította a géntechnológia, agrártermesztésben való alkalmazását, miközben Ázsiában már százezer hektár földet foglaltak át a géntechnológiával több vitamint tartalmazó rizsfajtákat. Várható volt, hogy az amerikai termelőkkel szemben jelentős piaci hátrányt elszenvedő európai cégek nem hagyják sokáig annyiban a dolgot. S lám, ma már az unió is megosztott. A teljes tilalom egysége megtört, a repedések egyre tágnak és előre megjelölhető: egy kis gazdasági hatalom, ráadásul ökológiai léptékben sem elszigetelt egység nem sokáig állhat ellen a nemzetközi trendnek. Ebben a helyzetben lenne jó egy valóban független, objektív információforrás, amely valószínűsítene fel a közvélemény előtt a GM-mumust. Merthogy ma mindkét oldalon kilóg a lólab. Az egyik a durván nyomuló multinacionális cégek, a másikon a bukolista hagyományörzők. Nem látok például olyan tudóst, akinek fellépése – bármelyik oldal védelmében is teszi ezt – teljesen mentes volna a mellékzongéktól. Pedig emóció helyett épp ide kéne több a rációból. Génbeültetés nélkül.

Palugyai István

Két elpusztult és két beteg sas, illetve négy döglött egerészölyv maradt a helyszínen a járszági sasmérgezők legutóbbi dicstelen akciója nyomán. A területen ez már a harmadik hasonló mérgezés, és a tettesek eddig mindig felderíthetetlenek maradtak, most azonban van esély a kézre kerítésükre.

Hargitai Miklós

Újra ölt a karbofurán, s az áldozatok ezúttal is – mint a legutóbbi hasonló esetekben, márciusban és júniusban – védett ragadozó madarak. Ezúttal is szándékos mérgezés történt, méghozzá a korábbiaktól alig 30 kilométernyire, ami első ránézésre többnek tűnik véletlen egybeesésnél (különösen annak ismeretében, hogy az előző esetek felolását sem derítették fel, azaz volt alkalma megismételni a barbár madárirtást).

A mérgezés a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) munkatársai regisztráltak – őket helyi vadászok riasztották egy járszárkoszállás közelében felfedezett elhullott sas teteméhez. A közelben döglött galambokat, egy rókátetemet és egy még életben lévő, legyengült sast is találtak a madárvédők. Jelenleg két elhullott parlagi sas (az egyik legféltebb magyar természetesi kincs), négy, ugyan-csak védett, elpusztult egerészölyv, néhány róka és más kacska van a vesztéséig, két mérgezett madarat – egy parla-

A sérült sas épp infúziót kap

gi és egy rétisast – az állatkert állatorvosai ápolnak, a gyógyulófélben lévő jászágók valószínűleg túlélik az esetet. Az eddig elvégzett vizsgálatok alapján a karbofurán nevű talajfertőtlenítő idegmérget leolt galambok testüregébe helyezték (azaz véletlen balesetről szó sem lehet), ebből táplálkoztak a mérgezett szendvedt madarak, illetve négylábúak. A szóban forgó vegyszer rendkívül hatékony, és viszonylag gyakran okoz mérgezés, annak ellenére, hogy rendeltetészerű használat esetén erre kicsi az esély (a folyadék vagy granulátum formátumú növényvédőszer azonnal a talajba forogtájk).

Horváth Márton, az MME parlagias-vedelmi programjának vezetője szerint a tettes

feltehetően nem a sasokat akarta megmérgezni, sokkal inkább azokat a (feltehetően négylábú) kártevőket, amelyek a baromfiajt dészimálják. Ha ez igaz, az le is szűkíti a lehetséges elkövetők körét – a részleteket rendőrségi nyomozás tisztázza majd. A természetvédő úgy látja, ez alkalommal jóval több bizonyíték maradt a helyszínen, a nyomozás időben megindult, és a rendőrök is nagyon komolyan veszik az ügyet – annál is inkább, mivel egyértelműen bűncselekményről van szó, az elkövetett súlyos természetkárosítás büntetése akár 2-3 évnél szabadságvesztés is lehet, amit a megmérgezett madarak összesen 4 millió 40 ezer forintos természetvédelmi értéke is megjelöl. Nyomozás egyébként a két előző

esetben is indult, ott azonban a rendőrök nem akadtak a tettes(ek) nyomára. A karbofuránok egyébként meglehetősen nagy maró rovására. Idén eddig két parlagi és egy rétisast hullott el a mérgezés miatt (mint már jeleztük, közel a mostani helyszínhez), s ugyanez a – négyféle készítményben is előforduló – hatóanyag okozott 2003-ban kirívóan súlyos természetkárosítást (akkor öt rétisast, számos nagy-köcsög, szürke gém és danksári pusztult el ugyanilyen körülmények között). Mivel a probléma nemcsak Magyarországon, hanem más EU-tagállamokban is előfordult, a madárvédők információi szerint unós szinten már felvetették a vegyszer értékesítésének tilomát.

ZÖLDHÍREK

Al Gore magyarul

A moziverzió után könyv formájában is megismerkedhet a környezeti kérdések iránt érdeklődő közönség az Egyesült Államok korábbi alelnökének, Al Gore-nak a gondolataival. A filmváltozathoz hasonlóan Kellemetlen igazság címet viselő 328 oldalas kötet a Göncöl Kiadó gondozásában jelent meg magyarul.

Nem az ételtörke

Francia civilszervezetek az újonnan épülő hulladékégetők építésének azonnali leállítását követelik, miután a nemzeti egészségügyi intézet összefüggést talált a rák és a hulladékégetők között. A tanulmány lényegesen több rákos megbetegedést regisztrált azok körében, akik a hulladékégetők közelében éltek a 70-es, 80-as években. A tanulmány azt állapította meg, hogy aki a 80-as évektől élt az égetők közelében, azoknál a 90-es években jelentkeztek a megnövekedett rákos megbetegedések.

Pusztít az Ebola

Az Ebola-vírus több mint öt ezer nyugati síkvidéki gorillával végzett az elmúlt négy évben – állítják az afrikai gorilla-populációkat tanulmányozó kutatók az amerikai Science magazinban megjelent tanulmányban, akik arra figyelmeztetnek, hogy a világ legnagyobb emberzsabványjait a teljes kipusztulás fenyegeti. Az Ebola az egyik leghalálosabb ismert vírus. Az emberek mellett az emberen más főemlősök is megfertőz, és rendkívül gyorsan terjed a közép-afrikai csimpánz-, illetve gorilla-populációkban.

Az emberi környezet közös védelmével, az erre irányuló módszerek együttes tanulmányozásával is épülhetnek hidak a különböző nemzetek fiataljai között. Ennek előmozdítását szolgálja a Német Környezetvédelmi Alapítvány (DBU) támogatásával folyó hároméves projekt, amely felett Solyom László köztársasági elnök is védnökséget vállalt. A mellékelt frásokat a győri Révai Miklós Gimnázium diákcsoportjának tagjai készítették, akik német partneriskolájuk, a műnsterschwarzachi Egbert Gimnázium tanulóival a Mosoni-Duna mentén folyó vízgyűjtővizsgálatot vizsgálták.

Dunaszeg: kis falu, nagy tervekkel

Őseink nem hagytak ránk várakat, kastélyokat, csak a természet szeretőit. Erre építve kell utódaik számára olyan értéket teremtenünk, amire büszké lehetnek – ez a meggyőződés Babos Attilának, az 1900 lakosú Dunaszeg polgármesterének.

Legfőbb terve a Mosoni-Duna dunaszegi partszakaszának rehabilitációja és az ehhez kapcsolódó turisztikai fejlesztések megvalósítása. Ez a program csak a Nemzeti Fejlesztési Terv részeként valósulhat meg, így nyíltak lehetőségek arra, hogy megkapják a szükséges uniós forrásokat. A legnagyobb problémát a folyó eliszaposodása és a vízhiány jelenti. Egyes szakaszok akár gázlóként is „működhetnek”. Ennek következtében a meder környéke kezdi elveszíteni természetes szépségét.

A folyópart feltámasztásának alapvető feltétele a természetes állapot visszaállítása, ehhez pedig elsősorban víz kell. Az üres és elhanyagolt part helyett jobban vonzaná a pihenni vágyókat egy megfelelően kialakított strand: evezőskikötőt és játszóteret építenek, padokat és elgazdító táblákat helyeznek ki. A település polgármestere mindenesetre bízik a pályázat sikerében.

Pintér Anna-Wicher Zsófia

Újjászülető folyók

Győr folyóinak szintje az utóbbi három évben jelentősen csökkent. Ez akár a strand eliszaposodásához is vezetett, nem kedvez a vízi sportok kedvelőinek sem, de a városkép szempontjából is rossz hatású. A csökkenés mértéke a Mosoni-Duna és a Rába torkolatában 1,5-2 méter. A két folyó városi szakaszának felújítási munkálatairól az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság gátróházában Nemeth József tervezőmérnök adott tájékoztatást.

A vízszint-süllyedés legjelentősebb oka a folyó felső szakaszáról érkező hordalék csökke-

nése. A változásokat a Mosoni-Duna képei jól szemléltetik. Az alábbi felvétel a mostani állapotot mutatja, látható a gondozatlan környezet, az iszapos partvonal, ami megnehezíti a vízi sportokat, a közlekedést.

Mindent csak a Mosoni-Duna áthelyezett torkolatában létesítendő vízszintszabályozóval lehet megoldani, így lehetőség nyílik a hajózásra. Segítségével könnyebb lesz az árvek levezetése. A holtág rehabilitációja pedig lehetőséget nyújt a sportolásra. A rekonstrukció előre láthatólag 2013-ra fejeződik be, költsége 10 milliárd forint.

Pajel Gréta

Gyakran ilyen alacsony a Mosoni-Duna vízszintje. Fotó: Kocsis Janka

A dunai vízi út felezőpontján

Népszabadság grafika

Rotterdam–Gönyű–Sulina

Vajon hol van Gönyű? Ma még biztosan kevesen tudják, hogy a Mosoni-Duna torkolatában, egyetlen távolváros az Északi- és a Fekete-tengertől. Itt, a kis falu mellett épül a Győr–Gönyű kikötő. Nemzetközi közlekedési csomóponttá is válhat, ahol a vasút, a közút és a vízi út találkozik. Győr, az ipari város így vízen is bekapcsolódhat az európai gazdaságba.

Miért is fontos ez? – kérdeztük Szabó Józsefet, a Vízügyi Igazgatóság vízipótló mérnökét. „Pontos számítások szerint egy liter benzinnel kilométerenként köztűnös 50, vasúton 97, míg vízen 127 tonna árut lehet szállítani” – válaszolta a szakember. Az első ideiglenes kikötőt 14 éve épült meg ezen a helyen. Ma már az egykori hajórakodó helyén gabonaterminal, egy dán érdekeltségű acélemvezeték-konfektionáló üzem, nyílt csatornarendszer, valamint egy Ro-Ro rámpa áll, amely lehetővé teszi a vízszint magasságától

független kikötést. Az építkezés nyolc éve alatt másfél millió köbméter hordalékot termeltek ki.

A kikötő fejlődésének pénzügyi hátterét projektekből biz-

Mi a „köz” véleménye?

Milyen a jelenlegi vízügyi helyzet Győrben és környékén?
Tragikus: 5
Rossz: 30
Elfogadható: 3
Jó: 2
Mit tud a vízügyi igazgatóság fejlesztési terveiről?
Nincsenek róla információk: 38
Hallott már róla: 2
Pontos információk vannak: 0
Kér rendszeres tájékoztatást?
Nagyon jó lenne: 32
Nem zavarja a jelenlegi helyzet: 3
Ha van rá keret, akkor támogatja: 3
Nem érdekli: 2
Schendi Stefánia

tosítják. A Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program (KIOP) a gazdaságos és környezetbarát áruszállítást szolgálja, a Kohéziós Alap Nagypjekt a torkolat áthelyezését finanszírozza. Ez utóbbi teszi lehetővé a vízszintemelést és a folyó hajózhatóvá tételét, továbbá az árvek levezetését.

A szakembereknek biztosítaniuk kell a vízben élő állatok védelmét és akadálymentes mozgását a zsilipek és egyéb építmények környezetében. A projekt támogatja a kikötőnek az autópálya-hálózatba történő bekapcsolását és a szükséges infrastruktúra kialakítását is, továbbá a tervben szerepel egy 12 kilométer hosszú vasútvonal építése.

Akkor tehát hol is fekszik Gönyű? Ha mindez megvalósul, 10-15 év múlva a kvízjátékokban ez lesz a leggyeszebb kérdések egyike...

Béll Eszter-Horecki Noémi-Németi Judit